

OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFIKZNE

na potrzeby miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Ciechanów dla fragmentu miejscowości Ujazdówek

mgr inż. Karolina Wojciechowska

Marzec 2017

SPIS TREŚCI

Część opisowa

1. Podstawy formalno - prawne i merytoryczne opracowania.....	2
2. Przedmiot opracowania.....	2
3. Rozpoznanie i charakterystyka stanu oraz funkcjonowania środowiska	2
3.1. Położenie, powiązania przyrodnicze obszaru	2
3.2. Charakterystyka poszczególnych elementów środowiska	2
a. Rzeźba terenu, warunki geologiczne, gruntowo - wodne, gleby	2
b. Warunki hydrologiczne	3
c. Warunki klimatyczne.....	3
d. Charakterystyka przyrodniczo - krajobrazowa	4
e. Istniejące wykorzystanie terenu	4
3.3. Dotychczasowe zmiany w środowisku	5
3.4. Struktura przyrodnicza obszaru - różnorodność biologiczna.	5
3.5. Zasoby przyrodnicze, walory krajobrazowe i ich ochrona prawna.....	6
3.6. Jakość środowiska, zagrożenia środowiska wraz z identyfikacją źródeł zagrożeń	6
4. Diagnoza stanu i funkcjonowania środowiska.....	7
4.1. Ocena odporności na degradację oraz zdolności do regeneracji.....	7
4.2. Ocena stanu ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych, w tym różnorodności biologicznej.....	8
4.3. Ocena stanu zachowania walorów krajobrazowych oraz możliwości ich kształtowania	8
4.4. Ocena zgodności dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania obszaru z cechami	8
..... i uwarunkowaniami przyrodniczymi	8
4.5. Ocena charakteru i intensywności zmian zachodzących w środowisku	8
4.6. Ocena stanu środowiska oraz jego zagrożeń i możliwości ich ograniczenia	8
5. Wstępna prognoza dalszych zmian w środowisku.....	9
6. Przyrodnicze predyspozycje terenu do kształtowania struktury funkcjonalno - przestrzennej	9
7. Ocena przydatności środowiska dla różnych rodzajów użytkowania i zagospodarowania obszaru .	9
8. Uwarunkowania ekofizjograficzne - wnioski.....	9
Materiały źródłowe.....	10

1. PODSTAWY FORMALNO - PRAWNE OPRACOWANIA

Opracowanie ekofizjograficzne na potrzeby miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Ciechanów dla fragmentów miejscowości Ujazdówek sporządzono na podstawie art. 72 ust. 2 pkt 4 Ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001r. (Dz. U. Nr 62, poz.627 z 2001r., z późniejszymi zmianami) i zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 roku w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz. U. Nr 155 poz. 1298 z 2002r.). Przy sporządzaniu opracowania uwzględniono aktualne zapisy innych ustaw wraz z obowiązującymi przepisami wykonawczymi - stosownie do przedmiotu, celu i zakresu opracowania.

2. PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest rozpoznanie i diagnoza stanu funkcjonowania środowiska przyrodniczego dla określenia uwarunkowań ekofizjograficznych dla terenów objętych zmianą miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w miejscowości Ujazdówek, położonych w gminie Ciechanów.

3. ROZPOZNANIE I CHARAKTERYSTYKA STANU ORAZ FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA

3.1 Położenie, powiązania przyrodnicze obszaru

Obszary opracowania położone są w północnej części woj. mazowieckiego, w powiecie ciechanowskim, w jego środkowej części. Znajdują się w granicach gminy Ciechanów, w środkowej części gminy, na zachód od Ciechanowa, stanowiącego siedzibę gminy.

Zgodnie z podziałem fizyczno - geograficznym J. Kondrackiego, obszar opracowania położony jest w makroregionie Nizina Północnomazowiecka. Hydrograficznie jest to fragment zlewni rzeki Wkra.

Północny obszar Gminy Ciechanów, położony jest częściowo w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) górnej Łydyni, którego całkowita łączna powierzchnia określana jest na ok 200 km² i szacowanych zasobach dyspozycyjnych 30 tys. m³/d, na terenie opracowań planistycznych nie występują ujęcia wód podziemnych.

Teren w granicach opracowania położony jest poza obszarami wskazanymi do ochrony, zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, na terenie gminy nie występują obszary NATURA 2000. Północna i zachodnia część gminy objęta jest obszarem chronionego krajobrazu pn. „Nadwkrzański Obszar Chronionego Krajobrazu”(Rozporządzenia Nr 12 Wojewody Mazowieckiego z dnia 3 kwietnia 2007 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie Nadwkrzańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (DUWM.2007.67.1527), niewielki północno – wschodni fragment gminy położony jest w Krośnicko – Kosmowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu (Uchwała Nr 34/13 sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18.02.2013 r., DUWM.2013 r., poz.2486), teren opracowania nie jest jednak objęty tymi formami ochrony przyrody.

3.2. Charakterystyka poszczególnych elementów środowiska

a) Rzeźba terenu. Warunki geologiczne i gruntowo - wodne. Gleby.

Rzeźba terenu gminy została wykształcona w wyniku działalności lodowca stadiau Wkry (złodowacenie środkowopolskie). Okresy następne w wyniku denudacji peryglacialnej doprowadziły do złagodzenia istniejących form terenu. Znaczną część gminy obejmuje wysoczyzna morenowa wyniesiona od około 110,0 m do najwyższego 167,5 m n.p.m. leżącego na południowy zachód od wsi Wola Pawłowska. Rzeźba terenu w obrębie wysoczyzny morenowej ma charakter lekko falisty, miejscami prawie płaskiej równą o nachyleniu poniżej 5 %. W obrębie wzgórz (strefy moreny czołowej) występujących w północnej i środkowej części gminy spadki przekraczają 5 %, a wysokości względne wynoszą – od 10 do 30 m. W rejonie pagórków kemowych, które występują na terenie wsi Kanigówek, niżówkami przypadającymi na okres letnio jesienny oraz wezbraniemi w okresie wiosennym.

Budowa geologiczna i rzeźba terenu są wynikiem długotrwałych procesów zachodzących w skorupie ziemskiej a także zmian klimatycznych na ziemi. Według W. Pożaryskiego obszar gminy położony jest w obrębie Synklinorium Brzeźnego, a północne krańce gminy leżą w obrębie Wzniesienia Mazursko — Suwalskiego. Najstarsze warstwy prekambryjskie zalegają dość płytko tj. około 2000 m p.p.t. Są to krystaliczne, magmowe, które pokrywają młodsze skały osadowe różnych okresów trzeciorzędowych o bardzo różnorodnej rzeźbie terenu. Warstwy iłów i piasków trzeciorzędowych napotkane w wierceniach archeologicznych zalegają dość płytko. Strop tych osadów w Grędzicach natrafiono na głębokości 31,0 m, w Gostkowie 43,0 m w Ujazdowie — 68,5 m, a w Rykaczewie — 79,5 m. Warstwę powierzchniową tworzą utwory najmłodsze, czwartorzędowe. W ich skład wchodzi utwory plejstoceniowe, reprezentowane przez gliny i piaski akumulacji lodowcowej, przewarstwione piaskami i glinami akumulacji wodnolodowcowej oraz łąkami i pyłami zastoiskowej i utworami holoceniowymi. Na terenie gminy wyróżnia się następujące utwory:

- utwory zastoiskowe tworzą średniozagęszczone piaski drobne i pylaste, pyły piaszczyste, gliny, łąki i łąki pylaste o miąższości powyżej 4,5 m. Na powierzchni występują w rejonie Krubina, Rzeczek, Bardonek i Gostkowa oraz płytko pod powierzchnią we wschodniej części gminy,
- utwory lodowcowe (zwałowe) tworzą gliny piaszczyste (twardo plastyczne) i piaski gliniaste z otoczakami. Występują na zwartej powierzchni w północnej i południowej części gminy w rejonie Modelki, Modły, Rutek Głowic, Smiecina Starego, Chruszczewa, Kargoszyna oraz Gumowa, Ujazdowa, Krubina, Mieszki Różki,
- utwory lodowcowe utworzone z zagęszczonych piasków drobnych i średnich z domieszką gubozianistych oraz żwirów budują wysoczyznę morenową w północnej i wschodniej części gminy,

- utwory wodnolodowocowo — kemowe tworzą zagęszczone piaski drobne i średnie z domieszką żwirów, pospółki z otoczkami i twarodołastyczne gliny. Występują w rejonie wsi Rutki, Borki, Kanigówka, Gorysz, Niestumia i Prążewa,
- utwory wodnolodowcowe — sandrowe tworzą średniozagęszczone piaski drobne z domieszką pyłów, piasków pylastych i piasków średnich. Miąższość ich nie przekracza 3 m. Występują w zachodniej i południowej części gminy w rejonie wsi Wólka Rydzewska, Rydzewo, Chotum, Rutki Begny, Gołoty i Kownaty Żędowe.
- utwory lodowcowe tworzą w większości gleby o wysokiej przydatności dla rolnictwa i stanowią korzystne podłoże budowlane. Wyjątkiem są utwory zastoiskowe, które pod wpływem wody uplastyczniają się i stanowią podłoże słabonośne. Podobnie niekorzystne dla posadawiania budownictwa są utwory najmłodsze tj. bagienne, aluwialno - deluwialne i eoliczne, które powstały w okresie postglacjalnym i holoceniowym, w większości zajęte przez trwałe użytki zielone i lasy,
- utwory bagienne i aluwialno — deluwialne utworzone głównie z torfów o różnym stopniu rozkładu, nie przekraczają 2 m miąższości. Występują w rejonie Niestumia, Mieszk Wielkich, Chotumia i Rydzewa. Dna dolin i obniżeń budują namuły pylaste, przewarstwione piaskami drobnymi, pospółką i żwirem a lokalnie glinami pylastymi o zróżnicowanej miąższości. Grubość ich nie przekracza 4,5 m. W rejonie Gołot występują niewielkie formy wydymowe i pola piasków przewiewnych, zbudowanych z utworów eolicznych.

Gleby na terenie gminy charakteryzują się dość dużym zróżnicowaniem. Najlepsze gleby występują w części wschodniej i południowej gminy. Gleby wykształcone zostały z plejstoceńskich piasków, pyłów, ilów i glin oraz holoceniowych utworów deluwialnych rzecznych i bagiennych. Największą powierzchnię zajmują gleby brunatne wylugowane i bielcowe oraz czarne ziemie, które przeważają w wschodniej części gminy.

Gleby brunatne wytworzone są z piasków słabo gliniastych, gliniastych, naglinowanych i z piasków luźnych. Są to gleby dość przewiewne przepuszczalne o dobrze wykształconym poziomie próchnicznym i prawidłowych stosunkach wodnych. Stanowią kompleksy gleb klasy II do IV a. Występują one dużymi płatami w północno — wschodniej części gminy w rejonie wsi Gąski Prążewo, w północno — zachodniej w rejonie Modły i Rydzewa oraz w południowej w rejonie od Gumowa po Ujazdowo, Nużewko — Meszki Różki i Krubinka. Gleby brunatne posiadają korzystne warunki dla wszystkich upraw oraz warzywnictwa i sadownictwa.

Czarne ziemie wytworzone są z glin częściowo spiaszczonych lub z glin całkowitych. Występują na terenach płaskich lub obniżonych, a tym samym i bardziej nawodnionych. Wymagają uregulowania stosunków wodnych, co wpływa na wzrost ich kultury rolnej. Występują w tych samych obszarach co gleby brunatne często w sąsiedztwie użytków zielonych i stanowią kompleksy gleb III b — IV a.

Gleby bielcowe wytworzone z piasków gliniastych lekkich, na glinie średniej, lokalnie z piasków słabogliniastych na glinie bądź pyle stanowią kompleksy gleb IV a — IV b. Są mniej zasobne w składniki pokarmowe i bardziej wrażliwe na susze. Występują one dużymi płatami w pobliżu gleb brunatnych w rejonie wsi Niestum, Kargoszyn, Bielin, Rutki Lenki, Nużewko, Bielin, Nużewko, Bardony, Rzeczki Wólka i Kanigówek — Mechodzin. Około 30 % gleb posiada gorsze warunki wodno — powietrzne. Należą do nich gleby brunatne wylugowane i murszowate. Wytworzone są z piasków słabogliniastych na piaskach luźnych oraz piasków luźnych i zaliczone do V i VI klasy. Zwarte płaty tych gleb występują w rejonie wsi Modelka — Wola Pawłowska, Kanigówek, Ujazdówek, na wschód od Chotumia, na południe od Wólki Rydzewskiej i w rejonie Grędzic, Niechodzina, Gołot.

b) Warunki hydrologiczne

Pod względem hydrograficznym obszar gminy Ciechanów znajduje się w dorzeczu Wkry. Pokryty jest siecią odpływu wód powierzchniowych: rzek, strumieni i rowów melioracyjnych. Rzeka Łydynia jest lewobrzeżnym dopływem Wkry o długości 76,46 km, w tym na terenie gminy Ciechanów jej długość wynosi 6,86 km i miasta Ciechanowa 8,53. Dolina rzeki jest płaska i szeroka. Rzeka posiada wyraźny taras zalewowy o szerokości dochodzącej do 400 m. Powierzchnia tego tarasu jest podmokła, zabagniona zwłaszcza w okresach wysokich stanów wód. Dolina wyścielona jest torfami, namułami i aluwiami piaszczystymi na podłożu gliniastym. W utworach tych występuje przypowierzchniowa warstwa wodonośna. Przepływ wód podziemnych odbywa się w kierunku rzeki która na całym odcinku jest uregulowana. W miejscowości Ropele wpada do niej lewobrzeżny dopływ - Pławnica, o długości na terenie gminy 3,9 km (łącznie długość 9,8 Rzeka Pławnica zbiera wody powierzchniowe ze wsi Niestum i obszaru oddziałującego na ujście Kalisz Przedwojowo gdzie szczególnie wymagana jest prawidłowa gospodarka wodami powierzchniowymi, ażeby nie doprowadzić do ich zanieczyszczenia i nadmiernego odpływu.

Lewobrzeżnym dopływem Wkry jest rzeka Rosica, która na terenie gminy płynie odcinkiem 12,7 km a jej całkowita długość wynosi 19,5 km. Rzeka posiada swoje źródła na gruntach ornych kolonii Wola Pawłowska. Rosica płynie z kierunku północno - wschodniego na południowy zachód a następnie na zachód i na odcinku około 2,8 km stanowi granicę z gminą Strzegowo. Dolina rzeki jest wąska o dość dużych spadkach. W wyniku regulacji wykonane zostało nowe koryto rzeki pozbawiające ją walorów cieku naturalnego i zamieniając w rów melioracyjny. Na terenie wsi Rutki Begny trasę rzeki poprowadzono przez teren bagna, co powoduje stopniowe jego osuszanie.

Część południowa gminy do której należą grunty wsi Gumowo i Rykaczewo jest w zlewni Stawnicy będącej prawobrzeżnym dopływem Łydyni. Grunty wsi Rzeczki i Mieszki Wielkie położone w południowo wschodniej i wschodniej części gminy leżą w zlewni Sony Zachodniej. Łączna długość rzek i kanałów na terenie gminy wynosi 23,75 km, co stanowi 10,3 % długości rzek w powiecie ciechanowskim. Rowy główne stałe lub okresowe prowadzą wodę na długości 128,5 km co stanowi ok. 13% długości rowów w powiecie.

c) Warunki klimatyczne

Gmina Ciechanów leży w strefie klimatycznej (wg R. Gumińskiego) w pasie dzielnic środkowych, w obszarze o najmniejszym w Polsce opadzie rocznym ca 500 mm. Cechami charakterystycznymi klimatu są: lato łagodne i krótkie, natomiast zima długa, chłodna i śnieżna. W ciągu roku obserwuje się od 30 do 50 dni mroźnych oraz od 110 do 130 dni przymrozkowych. Średnia roczna temperatura powietrza jest stosunkowo niska i kształtuje się na poziomie ca 6,6°C. Średnia temperatura miesiąca najcieplejszego (lipiec) wynosi 17,7°C , natomiast najzimniejszego (styczeń) - 3,7°C.

Okres wegetacyjny ze średnią temperaturą powyżej 5°C należy do przeciętnych i wynosi około 210 dni. Zaczyna się średnio 5. IV i trwa do 31 X. Na analizowanym obszarze przeważają wiatry z sektora zachodniego, których średnia prędkość wynosi w zależności od pory roku 3,9-6,4 m/sek. Korzystne warunki wietrzne panują na przeważającym obszarze gminy.

Decydujący wpływ na kształtowanie się warunków klimatycznych w gminie mają; lokalne warunki fizjograficzne (doliny rzeczne, wysoczyzna morenowa, wzgórze moreny czołowej) oraz kompleksy leśne - łagodzące siłę wiatru i wahania temperatury.

Kompleksy leśne charakteryzują się specyficznymi warunkami klimatycznymi i oddziałują na warunki klimatyczne terenów do nich przyległych. Drzewostan przyczynia się do łagodzenia dobowych ekstremów temperatury w jego obrębie oraz wpływa modyfikująco na warunki wilgotnościowe i wietrzne, głównie poprzez ograniczenie prędkości i siły wiatrów oraz wzrost częstości występowania cisz. W okresie dobowym na obszarach leśnych notuje się wyrównany przebieg wilgotności w porównaniu do dużego zróżnicowania na terenach bezleśnych.

Obszarami najbardziej narażonymi na powstawanie zastoisk wilgotnego powietrza, a także powstawanie i utrzymywanie się mgieł są tereny wilgotnych łąk i pastwisk. Obszary położone poza dolinami rzek oraz terenowymi obniżeniami o zwierciadle wód gruntowych zalegającym poniżej 2 m, dostatecznie przewietrzane charakteryzują się dobrymi warunkami klimatu lokalnego.

d) Charakterystyka przyrodniczo-krajobrazowa

Na analizowanym obszarze nie występują formy ochrony przyrody.

Obszary opracowania położone są w środkowej części gminy Ciechanów, na południe od drogi krajowej nr 60 przebiegającej przez gminę równoleżnikowo w jej środkowej części. Rzeźba terenu jest mało urozmaicona, w obrębie opracowania nie występują znaczne deniwelacje terenu. Na analizowanym obszarze nie występują elementy sieci hydrograficznej, poza rowem melioracyjnym w północno – wschodniej części opracowania. W otoczeniu obszaru opracowania oraz w jego wschodniej części występują tereny rolnicze – pola uprawne poprzecinane gruntami zadrzewionymi i kompleksami leśnymi. Szata roślinna w otoczeniu analizowanego terenu jest więc typowa jak dla terenów użytkowanych rolniczo. Świat zwierzęcy również jest typowy jak dla użytków rolnych i terenów leśnych, poza obszarem zwartej zabudowy wsi spotkać można duże ssaki: dziki, sarny, zające, lisy a także gatunki ptaków charakterystyczne dla północnego Mazowsza oraz płazy (m.inn. żaby, ropuchy).

Zachodnia część opracowania jest terenem od wielu lat zainwestowanym obiektami przemysłowymi oraz infrastrukturą towarzyszącą – sieciami podziemnymi oraz drogami wewnętrznymi i ciągami pieszymi. Na jego terenie nie występuje naturalna roślinność, powierzchnie biologicznie czynne porośnięte są głównie roślinnością trawiastą oraz zakrzyczeniami, z niewielkim udziałem roślin wysokich. Analizowany teren od południa otacza las (poza granicami opracowania).

e) Istniejące wykorzystanie terenu

Analizowany obszar położony jest w środkowej części gminy Ciechanów, w miejscowości Ujazdówek. Zachodnia część opracowania jest terenem zainwestowanym, dominuje tu zabudowa przemysłowa, posiadająca pełne uzbrojenie (sieć wodociągowa, kanalizacyjna i energetyczna) oraz ciągi komunikacyjne. Teren posiada dostęp do drogi krajowej nr 60. Wschodnia część opracowania to tereny częściowo wykorzystywane rolniczo, poprzecinane połączeniami zadrzewień i zakrzaczeń. W jego północnej części występuje pojedyncza zabudowa zagrodowa, uzbrojona w sieć wodociagową i energetyczną, brak w tej części opracowania kanalizacji sanitarnej, drogi prowadzące do zabudowań są częściowo utwardzone. Na strukturę przyrodniczą składają się więc również przydomowe ogrody i sady.

3.3. Dotychczasowe zmiany w środowisku

Zachodnia część omawianego obszaru należy do zurbanizowanych i wykorzystywana jest jako tereny przemysłowe, wschodni natomiast fragment głównie wykorzystywany jest rolniczo, punktowo występuje tu zabudowa zagrodowa oraz mieszkalno – usługowa o bardzo niskiej intensywności, w tej części opracowania brak jest presji urbanizacyjnej, a udział nowej zabudowy jest niewielki.

Niekorzystne zmiany zachodzące w środowisku przyrodniczym w rejonie planu mogą wynikać z sąsiedztwa pasa drogowego ulicy o znaczeniu głównym, tj. drogi krajowej nr 60 przylegającej od północy do granic opracowania. Nasilający się, zwłaszcza w sezonie letnim, ruch samochodowy generuje ujemne zmiany jakościowe, zwłaszcza w zakresie stanu czystości powietrza atmosferycznego i hałasu. W niewielkim stopniu dotyczy to jednak zabudowy mieszkaniowej zlokalizowanej w znacznej odległości na południe od drogi.

3.4. Struktura przyrodnicza obszaru - różnorodność biologiczna

Zachodnia część obszaru opracowania to tereny silnie zurbanizowane, bez naturalnej roślinności. Wschodnia część opracowania stanowią głównie tereny o funkcji rolniczej oraz grunty zadrzewione, na których na niewielkim fragmencie występują zabudowa zagrodowa. W jej sąsiedztwie występują przydomowe ogrody i sady. Na strukturę przyrodniczą terenu składają się więc (w jego wschodniej części) agrocenozy pól i sadów, oraz w północno – wschodniej części opracowania większe arealy zadrzewień. Teren jest mało różnorodny biologicznie, w jego obszarze w północno – wschodniej części występuje rów melioracyjny.

3.5. Zasoby przyrodnicze, walory krajobrazowe i ich ochrona prawna

Obszar opracowania nie jest objęty żadną formą ochrony przyrody.

Charakteryzuje się mało zróżnicowanym krajobrazem, na który składają się we wschodniej części głównie pola uprawne oraz kompleksy zadrzewień, zachodnia część opracowania jest silnie przekształcona przez człowieka i zainwestowana.

Krajobraz ten od północy ograniczony jest również elementami infrastruktury drogowej w postaci pasma komunikacyjnego (droga krajowa nr 60).

W granicach opracowania występują użytki rolne niskich klas bonitacyjnych, głównie IV i V oraz na niewielkim fragmencie grunty zadrzewione, brak jest gruntów podlegających ochronie, zgodnie z ustawą o lasach.

W obszarze opracowania planu nie stwierdza się występowania złóż kopalin.

3.6. Jakość środowiska, zagrożenia środowiska wraz z identyfikacją źródeł zagrożeń.

W latach 2010 - 2015 wody rzeki Łydyni objęte były badaniami prowadzonymi przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, zaklasyfikowały ogólny stan wód jako „zły”. Badania przeprowadzone wykazały, że pod względem klasy elementów fizykochemicznych stan wód rzeki Łydyni na odcinku od źródeł do Pławnicy oceniono jako dobry, natomiast od Pławnicy do ujścia wody rzeki są poniżej stanu/potencjału dobrego, pod względem elementów biologicznych jej stan oceniono jako dobry/umiarkowany, a stan/potencjał ekologiczny, odpowiednio dla wymienionych odcinków jako dobry/ umiarkowany.

W terenie objętym analizą, jak i w jego otoczeniu, nie stwierdzono występowania potencjalnego zagrożenia dla jakości wód związanego z rolniczym wykorzystaniem gruntów. Ewentualne zagrożenie stanowić mogą nieskanalizowane tereny zabudowane.

Jeśli chodzi o stan jakościowy powietrza atmosferycznego, to jak wynika z Raportu przedstawionego przez WIOŚ w Warszawie za rok 2015, badania w strefie mżowieckiej, do której zalicza się obszar opracowania, stężeń dwutlenku siarki SO₂, dwutlenku azotu NO₂, wykazały, że poziomy stężeń zanieczyszczeń w powietrzu nie przekraczają wartości dopuszczalnych (klasa A) a pyłu zawieszonego (PM10) do klasy C (stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe).

W obszarze opracowania planu głównymi źródłami zanieczyszczenia powietrza są komunikacja i paleniska, spalające paliwa stałe w celach energetycznych.

Brak jest bezpośrednich pomiarów poziomu hałasu w rozpatrywanym obszarze.

4. DIAGNOZA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA

4.1. Ocena odporności na degradację oraz zdolności do regeneracji

Na znacznej części obszaru opracowania przy powierzchni występują utwory przepuszczalne, istnieje zatem możliwość infiltracji zanieczyszczeń z powierzchni w głąb obszaru, związanych z intensywnym stosowaniem nawozów mineralnych oraz niewłaściwą gospodarką ściekową.

Na rozpatrywanym terenie, ze względu na jego pochylenie nie stwierdzono miejsc szczególnie narażonych na zanieczyszczenie wód gruntowych. Zachodnia, zainwestowana część opracowania posiada kanalizację deszczową, natomiast we wschodniej części (użytkowanej rolniczo) całość wód opadowych wchłaniana jest przez grunt. Obszar ze względu na niewielkie spadki terenu jest w niewielkim stopniu narażony na zjawisko erozji i procesy denudacyjne.

Obszar, biorąc pod uwagę warunki geomorfologiczne, glebowe, klimatyczne, posiada stosunkowo dużą zdolność do odtworzenia roślinności: spontanicznej bądź sztucznie kształtowanej przez człowieka.

4.2. Ocena stanu ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych, w tym różnorodności biologicznej

Na obszarze opracowania nie występują formy ochrony przyrody. Obejmuje częściowo tereny nie poddane presji urbanizacyjnej i wykorzystywane dotychczas głównie rolniczo, oraz tereny zainwestowane zabudową przemysłową (przemysł spożywczy) przez co na całości terenu dominuje antropogeniczna roślinność. Na różnorodność przyrodniczą całego obszaru wpływają agrocenozy zadrzewień, a także cieków wodnych – w północno – wschodniej części opracowania występuje rów melioracyjny. W obszarze planu nie występują złoża kopalin oraz ujęcia wód podziemnych.

4.3. Ocena stanu zachowania walorów krajobrazowych oraz możliwości ich kształtowania

Walory krajobrazowe obszaru opracowania są mało zróżnicowane. We wschodniej części opracowania realizowana jest funkcja rolnicza, natomiast zachodnią część stanowią tereny zainwestowane głównie poprzez realizację zabudowy przemysłowo – usługowej. Ze względu na rentę położenia - sąsiedztwo trasy komunikacyjnej o charakterze głównym oraz aktualny stan zainwestowania na części opracowania przewiduje się postęp urbanizacji również w jego wschodniej części.

Przy dalszym zainwestowaniu istotne jest kształtowanie środowiska z zachowaniem znaczących powierzchni biologicznie czynnych na działkach, urządzenie terenów zieleni, również o funkcjach ochronnych, izolacyjnych, wyłączenie z zabudowy terenów bezpośrednio przylegających do dróg o głównym charakterze.

4.4. Ocena zgodności dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania obszaru z cechami i uwarunkowaniami przyrodniczymi

Teren opracowania położony jest w granicach administracyjnych gminy Ciechanów, w jej środkowej części, w otoczeniu dominuje funkcja rolnicza, która była również realizowana we wschodniej części opracowania, zachodnia część jest zainwestowana obiektami przemysłowymi. Zabudowa ta położona jest w znacznej odległości od zabudowań wsi Ujazdówek, ma dobrą dostępność komunikacyjną, lokalizowana jest poza terenami o niekorzystnych warunkach. Zabudowa nie obejmuje lokalnych obniżen terenu, obszarów bezpośrednio przyległych do niewielkich cieków wodnych.

4.5. Ocena charakteru i intensywności zmian zachodzących w środowisku

W obszarze opracowania stwierdza się niewielkie zmiany zachodzące w środowisku. Analizowany teren i jego otoczenie w znacznej części wykorzystywany jest do produkcji rolnej i leśnej, nie zaobserwowano istotnych przekształceń i zmiany funkcji, a presja urbanizacyjna jest niewielka.

Wpływ na środowisko wywiera infrastruktura komunikacyjna – droga krajowa przylegająca do analizowanego terenu od północy. Nasilający się ruch samochodowy generuje ujemne zmiany jakościowe i stwarza uciążliwości dla środowiska i zdrowia ludzi.

4.6. Ocena stanu środowiska oraz jego zagrożeń i możliwości ich ograniczenia

Ocenia się, że ogólny stan środowiska w obszarze planu i w jego sąsiedztwie jest dobry. Jednak występuje tutaj przestrzenne, jakościowe zróżnicowanie, jeśli chodzi o stan powietrza i poziom hałasu – najmniej korzystne warunki aerosanitarnie występują w północnej części obszaru, pośrednio przylegającym do drogi krajowej.

W celu ograniczenia ujemnego wpływu infrastruktury komunikacyjnej na środowisko, przy planowaniu zainwestowania niezbędne jest odsunięcie zabudowy od jezdni, wprowadzenie pasa zieleni izolacyjnej, odpowiednie wyposażenie techniczne budynków znajdujących się w sąsiedztwie drogi.

Stosowanie technicznych środków eliminujących uciążliwość infrastruktury komunikacyjnej w pasie wzdłuż drogi będzie zawsze pożądana i korzystna.

Obszar planu zawiera się w zlewni rzeki o złym stanie wód, a jeśli chodzi o stan wód podziemnych, to jak wynika z dostępnych opracowań, są one niezadawalającej jakości. W celu ochrony czystości wód, zarówno powierzchniowych jak i podziemnych konieczne jest uzbrojenie terenów przewidzianych pod zabudowę w sieci kanalizacji zbiorczej.

5. WSTĘPNA PROGNOZA DALSZYCH ZMIAN W ŚRODOWISKU

Prognozuje się niewielkie zmiany w środowisku, związane z urbanizacją. W tej części gminy, przewiduje się utrzymanie jej rolniczego charakteru, ze znacznym udziałem terenów już zalesionych, których areał może się powiększać ze względu na słabą jakość gruntów.

6. PRZYRODNICZE PREDYSPOZYCJE TERENU DO KSZTAŁTOWANIA STRUKTURY FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNEJ

Strukturę funkcjonalno-przestrzenną terenu należy kształtować z uwzględnieniem przyrodniczych predyspozycji i z umożliwieniem realizacji funkcji pożądaných przy planowanym zainwestowaniu.

Istotne jest, przyjmowanie możliwie dużych powierzchni działek, zapewniających ekstensywne budownictwo, jak najmniejsze oddziaływanie na rzeźbę terenu oraz zapewnienie właściwej infiltracji. Przy urządzeniu terenów należy pamiętać o wprowadzaniu zieleni, odpowiednio do potrzeb i możliwości terenowych, w dostosowaniu do warunków zabudowy. Tereny bezpośrednio przylegające do cieków wodnych należałoby wyłączyć spod zabudowy.

7. OCENA PRZYDATNOŚCI ŚRODOWISKA DLA RÓŻNYCH RODZAJÓW UŻYTKOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA OBSZARU

Analizowany teren charakteryzuje się częściowym zainwestowaniem zabudową przemysłową w zachodniej części i realizowaną funkcją rolniczą w części wschodniej. Cały obszar położony jest poza zwarta zabudową wsi, w dość znacznej od niej odległości. Rejon planu w większości ma korzystne

warunki fizjograficzne, jeśli chodzi o warunki gruntowe dla realizacji zabudowy. Realizacja budownictwa, możliwa jest tylko z równoczesnym uzbrojeniem terenu, zapewniającym prawidłową gospodarkę wodno - ściekową. W rozpatrywanym obszarze, biorąc pod uwagę planowaną i istniejącą w otoczeniu funkcję przemysłową, należy zastosować właściwe rozwiązania urbanistyczne by ograniczyć oddziaływanie istniejących jak i planowanych obiektów.

8. UWARUNKOWANIA EKOFIZJOGRAFICZNE - WNIOSKI

1. Biorąc pod uwagę istniejące warunki fizjograficzne, a ponadto geograficzne położenie – w granicach wiejskiej gminy, powiązania komunikacyjne i częściowe wyposażenie w sieci infrastrukturalne, wskazuje się na możliwość realizacji zabudowy, w tym zabudowy przemysłowej.
2. W celu ochrony środowiska przyrodniczego, zwłaszcza wód podziemnych i powierzchniowych konieczne jest pełne uzbrojenie terenu w sieci infrastruktury technicznej.
3. Z ogólnego rozpoznania wynika, że obszar planu w większości posiada korzystne warunki gruntowo – wodne dla realizacji zabudowy. Uściślenie warunków geotechnicznych powinno nastąpić na etapie sporządzania projektów technicznych.
4. W celu zmniejszenia oddziaływania na rzeźbę terenu, zapewnienie właściwej infiltracji wód opadowych należy przyjmować możliwie duże powierzchnie działek oraz niską intensywność zabudowy.
5. Wskazane jest unikanie zabudowy bezpośrednio przy pasach drogowych istniejących dróg, osłonięcie terenów zielenią izolacyjną, odpowiednie wyposażenie techniczne budynków.
6. Tereny bezpośrednio przylegające do cieków wodnych należy wyłączyć spod zabudowy.

Materiały źródłowe:

1. J. Kondracki, Geografia Polski Mezoregiony Fizyczno – Geograficzne, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994 r.
2. Mapa obszarów Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony w skali 1:500.000 pod red. A.S. Kleczkowskiego, 1990 r.,
3. Mapa sytuacyjno-wysokościowa z naniesionymi granicami władania w skali 1:1000,
4. Raporty o stanie środowiska w województwie mazowieckim w latach 2010-2015.
5. Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim za rok 2015.
6. Monitoringi: rzek w latach 2010 - 2015 r., wód podziemnych w 2015 r.
7. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ciechanów.

